

Bilgeliğin, yaşanmışlığın sembolü **KARA KENARLI AK KALPAK**

Her milletin kendisini temsil eden, ona özgü simgeleri vardır. Bu simgeler bazen kaleme alınan şiirler, türküler bazen de motif motif dokunan giysilerdir. Kırgız halkının da en önemli simgelerinden biri ulusal giysilerin vazgeçilmez parçası, Kırgız erkeklerinin baş giyimi kalpaktır. Geçmişten bu yana canlılığını koruyan kalpak, halen birçok Kırgız tarafından severek takılıyor. Ancak kalpak ustaları için durum hiç de iç açıcı değil. Günümüzde el işlemesi kalpak üretimin yerini makineler almış durumda. Makine üretiminin kalpağın ruhunu öldürdüğünü iddia eden, sıradışı kalpak ustası Klara Asangulova'yla kendi hikâyesini ve Kırgız kültüründe kalpağın önemini konuştuk.

— Haberin devamı 4'te

Kırgızistan'ın Tarkan'ı **Mirbek Atabekov**

Sesiyle, müziğiyle, şarkılarıyla Kırgızistan'ın en popüler sanatçılarından biri Mirbek Atabekov. Kibar, nazik ve beyefendi duruşuyla herkesi kendine hayran bırakan bir isim. Müzik piyasasına girdiği ilk günden bu yana çizgisini bozmayan, kalitesinden hiç ödün vermeyen bir sanatçı. Başarılarıyla adı Kırgızistan sınırlarını aşan biri. Bu kadar ünlü ve başarılı olmasına rağmen, içinde bulunduğu renkli hayatın ışıltısına kendini kaptırmadan mütevazı bir hayat yaşamayı başaran biri Mirbek Atabekov. Gazete Manas'a evinin kapılarını açan Atabekov'la sanatı ve özel yaşamı üzerine merak edilenleri konuştuk.

— Haberin devamı 3'te

GAZETE **Manas**

KTMÜ Öğrenci Uygulama Gazetesi

Nisan 2017 / Sayı: 58

www.manas.edu.kg

**KIRGIZ MÜZİĞİNİN
ULUSAL EZGİSİ**

MAŞ BOTOY

Maş Botoy, Kırgızların köklü tarihini, kaderini ve iç dünyasını dillendiren; geçmişten bugüne özgünlüğünü koruyan Kırgızlara ait en eski ulusal halk ezgisidir. Her tınısıyla dinleyiciyi coşturur, heyecanlandırır. Ulusal çalgıları komuzu eline alan her Kırgız'ın aklına gelen ilk ezgidir Maş Botoy. Öyle ki Maş Botoy bilmeyen komuz çaldı sayılmaz halk arasında. Hem çalana hem de dinleyenlere verdiği eşsiz hazla Kırgız müziğinin olmazsa olmazıdır Maş Botoy.

— Haberin devamı 6,7'de

KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı Altın Madalya ile Onurlandırıldı

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi (KTMÜ) Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı, 26 Nisan'da Ahmet Yesevi Üniversitesi'nde düzenlenen törende altın madalya ile onurlandırıldı. Törende ayrıca, Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Valihan Abdibekov tarafından Prof. Dr. Balcı'ya geleneksel Kazak giysisi "Çapan" giydirildi.

— Haberin devamı 2'de

2 Bin Yıllık Savaş ve Strateji Oyunu: Ordo

Ordo, Kırgızların yaşam tarzının ve kültürünün bir uzantısı olarak geçmişten bugüne uzanan en eski savaş ve strateji oyunudur. 'aşık oyunu' ya da 'aşık atmaca' olarak da bilinen oyun, yere çizilen 14 metre çapındaki bir daire içinde, iki takım halinde ve aşıklarla (koyunun arka ayağındaki 4 yüz-lü kemiklerle) oynanan bir oyundur. Kırgızların milli oyunlarından biri olarak kabul edilen oyun, Kırgızistan Cumhuriyeti Ordo Federasyonu'nun çalışmalarıyla, Kırgız milli sporu olarak günümüzde uluslararası arenada kendine yer bulmaya çalışıyor.

— Haberin devamı 5 'te

KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı Altın Madalya ile Onurlandırıldı

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi (KTMÜ) Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı, 26 Nisan'da Ahmet Yesevi Üniversitesi'nde düzenlenen törende altın madalya ile onurlandırıldı. Törende ayrıca, Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Valihan Abdibekov tarafından Prof. Dr. Balcı'ya geleneksel Kazak giysisi "Çapan" giydirildi.

Türkistan 2017 Türk Dünyası Kültür Başkenti etkinlikleri çerçevesinde Ahmet Yesevi Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi tarafından "Küreselleşme Sürecinde Türk Dünyasının Geleceği, Fırsatlar ve Tehditler" konulu Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi düzenlendi. Kongrenin 26 Nisan'da düzenlenen açılış törenine KTMÜ adına Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balcı ve Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Hüseyin Ögüt katıldı. Törende Kazakistan'da değerli ve saygın kişilere sunulan geleneksel Kazak giysisi Çapan giydirilen KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Balcı'ya, Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Valihan Abdibekov tarafından 2016 Hoca Ahmet Yesevi Yılı Anısına da altın madalya takdim edildi.

Rektör Prof. Dr. Balcı, açılış töreninde yaptığı konuşmasında, "Türk dünyasında son 200 senede yaşanan gerilemenin ardından 1991'de yeniden çok büyük bir gelişme meydana gelmiştir. Geçen 25 seneyi değerlendirdiğimizde büyük bir ilerleme görüyor, büyük bir moralle geleceğe ümit dolu bakıyoruz. 25-30 sene evvel neredeydik dediğimizde, Türk dünyasının bu gününü hayal etmek bile mümkün değildi. Cengiz Aytmatov'un dediği gibi, 30 sene evvelinden, 1970'lerden baktığımız zaman, bu günlerde yaşananlarının ihtimal dâhilinde olduğunu kim düşünebilirdi? Bizi bu günlere getiren Allah'a şükrediyoruz. Sonra bu imkânı, bu fırsatı iyi değerlendiren, Türk dünyasının 6 bağımsız devletini temsil eden devlet başkanlarına, yöneticilerine, emek verenlerine şükranlarımızı sunuyoruz." dedi.

Rektör Prof. Dr. Balcı, kongre özelinde Türk dünyasına yönelik fırsatlar ve tehditler bağlamında da değerlendirmelerde bulundu. Fırsatın 1991'den sonra ortaya çıkan 6 bağımsız Türk Devleti olduğunu söyleyen Prof. Dr. Sebahattin Balcı, "Onların bir araya gelmeleri fırsattır. Kurdukları Türk Keneşi fırsattır. Keneş şemsiyesi altında bir gelecek planlaması da bir fırsattır. Bunların mutlaka en iyi şekilde değerlendirilmesi gerekir." diye konuştu. En büyük tehdidin ise Türk dünyasının birlik ve beraberliğin bozulması olacağını söyleyen Prof. Dr. Balcı, "Tehdit, bir takım küçük hesaplar ve sorunlardan dolayı aradaki dayanışmanın ve dostluğun zedelenmesidir. Tehdit, birlikte kazandıklarımızı kaybetme tehlikesidir." ifadesinde bulundu. Prof. Dr. Sebahattin Balcı, "Bu iki

olguyu görerek birliğimizi güçlendireceğiz. Fırsatları çok iyi değerlendireceğiz. Tehditleri ise iyi algılayıp bunların bize vereceği zararların önünü kesecek tedbirlerle yolumuza devam edeceğiz. Gençler bunun farkında olup bu imkânları kaçırmamalı. Gelecek gençlerin üzerine inşa ediliyor. Gençler buna hazır olmalı." ifadesinde bulundu.

Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Dönem Başkanı ve KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı, "Türk Üniversiteler Birliği ile Türk dünyası yükseköğretim ve araştırma alanının oluşturulması bakımından bir fırsat meydana geldi. Orhun süreci başlatıldı. Bu süreç çerçevesinde yükseköğretim kurumlarının birbirine uyumu, diplomaların karşılıklı olarak tanınması, üç döngülü eğitim sistemi, değişim

programları, kalite güvencesi, hayat boyu öğrenme, Türk Dünyası Öğrenci Konseyi ile gençlere etkinlikler düzenlemesi, 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı'nda uluslararası ilişkiler ve siyaset alanında öğrenci-öğretim elemanı değişimi çalışmaları başlatıldı. 15-19 Mayıs 2017'de I. Türk Üniversiteler Birliği Spor Oyunları'nın Bışkek'te KTMÜ'de yapılması için çalışmalar tamamlandı." dedi.

Açılış konuşmalarının ardından akademisyenler bildirilerini sundular. Kongre'ye Kazakistan ve Kırgızistan'ın yanı sıra ABD, İngiltere, Rusya, Türkiye, Azerbaycan, Özbekistan, Moğolistan ve diğer ülkelerden 100'e yakın bilim insanı katıldı.

Üniversiade-2017'de KTMÜ Birincilik ve Üçüncülük Ödüllerinin Sahibi Oldu

Kırgızistan'da 10 Mart – 21 Nisan 2017 tarihleri arasında 36 üniversitenin katılımıyla "Üniversiade-2017" Spor Müsabakaları düzenlendi. Müsabakalar kapsamında oynanan oyunlarda Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi üçüncülük ödülünün sahibi olurken voleybol kategorisinde de birinciliği kazandı.

Kırgızistan'da üniversiteler arası ilişkileri geliştirmek, dostlukları güçlendirmek, öğrenciler arasındaki etkileşimleri arttırmak amacıyla düzenlenen müsabakaya üniversitelerin çeşitli bölümlerinde okuyan ve profesyonel olarak sporla ilgilenen öğrencileri katıldı. Öğrenciler, 23 farklı branşta Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'ni temsil etti. Voleybol, sambo, boks, yüzme branşlarında altın madalya alan Manas Üniversitesi satranç, halter, masa tenisi, judo, ordo, boks, yüzme branşlarında gümüş madalya sahibi olurken basketbol, judo, serbest güreş, grekoromen güreş, sambo, boks ve yüzme branşlarında ise bronz madalyanın sahibi oldu.

"Üniversiade-2017" organizasyonunun kapanış törenine üniversitemizi temsilen KTMÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Hüseyin Ögüt ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Müdürü Doç. Dr. Kanat Canuzakov katıldı. Sporcuları başarılarından dolayı tebrik eden yetkililer, günün anısına fotoğraf çekti. Ayrıca, müsabakalarda KTMÜ'yü temsil eden sporcular için KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı tarafından da akşam yemeği verildi.

KTMÜ'de 23 Nisan Kutlaması

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'nde (KTMÜ) "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı" kutlama programı düzenlendi.

KTMÜ Öğrenci Konseyi, Türk Üniversiteler Birliği Öğrenci Keneşi ve Tagdır Mezgil Çaşoo Vakfı tarafından Cengiz Aytmatov Kampüsü Kasım Tınistanov Konferans Salonu'nda 24 Nisan 2017'de düzenlenen kutlama programına, KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı, T.C. Bışkek Büyükelçiliği Mensupları, akademisyenler, Kırgızistan'ın 7 bölgesinden gelen çocuklar, velileri ve basın mensupları katıldı.

Programın açılış konuşmasını yapan KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı, "Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün tüm çocuklara armağan ettiği 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutladığımız bugün, sadece Türkiye için değil, bütün Türk dünyası için önem arz eden bir gün. Geleceğimiz olan çocuklarımız için bütün imkânlarımızı seferber etmeliyiz. Böylece kendi geleceğimiz için çok değerli ve anlamlı bir iş yapmış oluruz." dedi ve konuşmasının ardından bütün çocuklara sevgi, kardeşlik, barış ve huzur dolu bir ömür diledi.

Tagdır Mezgil Çaşoo Vakfı Temsilcisi Mira Toktogulova ise 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın artık Türk dünyasının bayramı haline geldiğini, 2 yıldır bu büyük bayram coşkusunu paylaşmak üzere Kırgızistan'ın 7 bölgesinden çocukları KTMÜ'ye getirmekten mutluluk duyduklarını ve desteklerinden ötürü KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı'ya çok teşekkür ettiklerini söyledi.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kırgızistan'ın 7 bölgesi, Türkiye ve Kazakistan'dan gelen çocukların katılımları ile KTMÜ'de coşku ile kutlandı. Birbirinden güzel gösterilerin sergilendiği kutlama programı, katılımcı gruplara ve öğretmenlere sertifika verilmesi ve toplu fotoğraf çekimiyle sona erdi.

Gazete Manas okurlarına özel

Kırgızistan'ın Tarkan'ı: Mirbek Atabekov

Sesiyle, müziğiyle, şarkılarıyla Kırgızistan'ın en popüler sanatçılarından biri Mirbek Atabekov. Kibar, nazik ve beyefendi duruşuyla herkesi kendine hayran bırakan bir isim. Müzik piyasasına girdiği ilk günden bu yana çizgisini bozmayan, kalitesinden hiç ödün vermeyen bir sanatçı. Başarılarıyla adı Kırgızistan sınırlarını aşan biri. Bu kadar ünlü ve başarılı olmasına rağmen, içinde bulunduğu renkli hayatın ışıltısına kendini kaptırmadan mütevazı bir hayat yaşamayı başaran biri Mirbek Atabekov. Gazete Manas'a evinin kapılarını açan Atabekov'la sanatı ve özel yaşamı üzerine merak edilenleri konuştuk.

"Şarkı söylemek benim tercihim değildi"
Şuanda Kırgızistan'ın en popüler sanatçılarından birisiniz. Şarkılarınız dillere pelesenk oluyor. Şarkı söylemek, şarkı söyleyerek bu kadar ünlü biri olmak çocukken hayal ettiğiniz bir şey miydi?

Öncelikle itiraf etmem gerekir ki şarkı söylemek, popüler bir sanatçı olmak benim kendi tercihim değildi. Şarkı söylemek benim zorunlu olarak seçtiğim bir iş oldu. Çok küçük yaşta babamı kaybettim. Beni dedem büyütti. Onun anlattığına göre, babamın sesi çok güzelmış ve komuzla şarkı söylemeyi çok seviyormuş. Dedem, babamın bu yeteneğinin bana geçtiğini düşünmüş olacak ki ya da böyle olsun istedi ki, çocukluğumdan bu yana beni sürekli "babana benziyorsun", "baban gibi olacaksın" diyerek yetiştirdi. Ben de onu izlemek için şarkı söylemeye başladım. Ancak bu öyle çocuk yaşlarda falan olmadı. Ben çok utangaç bir çocuktum. Öyle sahne meraklısı falan olmadım asla. Mesela okul arkadaşlarım bilmezdi benim sesimin güzel olduğunu. Çünkü hiç şarkı söylemezdim. Onlar da beni ilk kez 2006 yılında, ilk albümüm çıktığında dinlediler. Eminim çok

şaşırmışlardır. Yaptığım işin bu kadar ses getireceğini, bu kadar ünlü olacağımı ise değil hayal etmek; rüyamda görsem inanmazdım.

Utangaç çocuk rollerinden çıkıp profesyonel müzik yaşantınıza başlamanız nasıl oldu?

O dönemde Kırgızistan'da müzik grubu furyası vardı. Ben ve arkadaşlarım da bir grup kurmaya karar verdik. "Kardio Hit" adlı bu grupla müzik yaşantımın ilk profesyonel adımını atmış oldum. Ancak herkes tarafından tanınan, bilinen biri olmam bu gruptan ziyade, solo söylediğim "Сери гана" (Sadece Seni) isimli şarkıyla oldu. Bu şarkıdan sonra "Bu şarkıyı Mirbek Atabekov söylüyor" sözlerini sıkça duymaya başladım. Bu benim için oldukça heyecan verici bir durumdur.

Peki, ünlü biri olmak hayatınızı nasıl etkiledi?

Hayatımda hiçbir şey değişmedi, diyemem tabi. Elbette bir takım değişiklikler oldu. Özellikle ilk zamanlarda ünlü olmaktan kaynaklanan aşırı bir heyecan vardı hayatımda. Daha önce hiç tatmadığım bir duygu ile tanışmıştım çünkü. Sokağa çıktığımda, bir yere gittiğimde insanların beni tanıması, benimle konuşması, beni işaret etmesi oldukça güzel bir duyguydu. Ancak bu durum zamanla ve heyecan ilk başlar için oldukça normal hale gelmeye başladı. Ünlü olmasına rağmen ilerleyen zamanlarda devam ederse hastalık boyutuna geçmiş olabilir diye düşünüyorum. Bu nedenle ben bu durumu hayatımda normalleştirdim. Ancak bununla hiçbir zaman övünmedim, bencil olmadım. Bu, benim işimin bir parçası ve ben kendim olarak bununla yaşamaya alıştım. Ayrıca seyircilerin de kendini beğenmiş tiplerden, sanatçı tiplerinden hoşlandıklarını sanmıyorum. Bence onlar da sade, sıradan ve içlerinden olan kişileri kendilerine daha yakın buluyorlar ve daha çok seviyorlar.

"Ben ünlüyüm, istediğimi yaparım" diyenlerin ne hale düştüğünü zamanla gördük

Ünlü olmak aslında hiç de görüldüğü kadar kolay bir şey değil. Her şeyden önce, herkesin sizi tanıdığı sokaklarda istediğiniz gibi dolaşamıyorsunuz. İnsanlar her zaman sizi kontrol ediyor. Ne yaptığınızla, nasıl yaptığınızla ya da kiminle olduğunuzla ilgileniyorlar. Mesela insan yolda yürürken bazen dalgın olabiliyor, etrafındaki şeylerle ya da kişilerle ilgilenmek istemeyebiliyor. Bu çok doğal bir şey. Ancak ünlü biri bunu yaptığında kendini beğenmiş oluyor, etrafını görmek istemiyor oluyor. Oysa insan bazen sadece kendi dünyasına çekilmek istiyor. Ancak ünlü olunca böylesine sıradan olan şeyler bir anda garipleşebiliyor. Ancak ben alıştım bu duruma. Öteki türlü çok mutsuz olurdum zaten.

Geriye dönüp baktığınızda neler hissediyorsunuz?

Başta da söylediğim gibi, ben hep utangaç bir çocuktum. Çocukken söylediğim şarkıları annem gizli gizli videoya çekerek eve gelenlere izlettirdi. O zamanlar bundan çok utanır ve ona çok kızardım. Oysa şimdi o videoları defalarca izliyorum ve çok gülüyorum. İyi ki varlar diyorum. O güzel anılar olmasaydı belki de şimdiki ben olmazdı. Aynı şekilde ilk video klibime de zaman zaman bakıp gülüyorum. Oradaki heyecanlı yüzüme, komik saçlarıma bakmak ve şu an geldiğim yeri düşünmek beni mutlu ediyor. Geçmişe bakmak, geleceğe olan güvenimi artırıyor; kısa sürede aldığım uzun yolu bana hatırlatıyor.

"Eskiden hayranlarından biriydim. Şimdi ise eşiyim..."

Mirbek Atabekov'la sanatı ve müziği üzerine olan sohbetimizde biraz da özel yaşamından bahsetmek istiyoruz. Eşi Meerim Tolepbergen ile nasıl tanıştıklarını ve evlendiklerini soruyoruz. Mütevazı sanatçı, bu noktada sözü eşi Meerim Tolepbergen'e bırakıyor.

M. T. "Aslında bu konu her yerde çok yazıldı, çizildi. Sanırım biraz sıra dışı olduğu için. Önceden onun bir hayranıydım şimdi ise eşiyim. Mirbek'le sunuculuğunu yaptığım bir müzik programının çekimlerinde tanıştık. O zamanlar bana abim gibi davranıyordu. Bense onun hayranıydım. Sonradan ilişkimiz arkadaşlığa dönüştü. Evlilik kararını ise Amerika'da aldık. Ailem Amerika'da yaşıyordu. Bir gelenek olarak Kırgızistan'dan gelenleri karşılıyorduk. Bir gün Mirbek de Amerika'ya geldi. Onu karşılayıp gezdirdim. Daha önceden sosyal medya hesaplarımda paylaştığım bir şey vardı; "Times Square'da sevgilimle gezsem, kırmızı merdivenlerde bana evlenme teklif etse" diye. Sanırım Mirbek de bunu okumuş olacak ki tam da burada, merdivenden kırmızı kutuyu çıkarıp dizlerinin üzerinde bana evlenme teklif etti. Bir masalın içinde gibiydim. Aslında hala da öyle. Üstelik şimdi bu masala bir de oğlumuz katıldı. Her fırsatta birlikte zaman geçirmeye çalışıyoruz. Birlikteyken çok eğleniyoruz."

Ünlü ve hayranları olan biri olarak evlenmek Mirbek Atabekov'un hayatını etkiledi mi?

Her ünlü gibi, hayranlarımı kaybetmekten ve eskisi kadar sevilmemekten korktum tabi. Bir de çevremde evlenip de bunu saklayan ünlüleri görünce, nikâh tarihi yaklaştıkça korkularım daha da arttı. Ancak bunların çok yersiz olduğunu anladım. Çünkü hayatımda hiçbir şey değişmedi. Evlendikten sonra da

hayranlarım beni hiç yalnız bırakmadı. Hayranlarım beni işimle, sanatımla seviyorlar ve evliliğim işimi yapmama engel değil.

Bundan sonrası için planlarınız neler?

Hayatımda müzik daima olsun istiyorum. Bundan sonrada şarkı söylemeye devam edeceğim. Daha iyi şarkılara, daha başarılı projelere imza atmak istiyorum. Bunun için de ilk olarak kendi müzik stüdyomu açmayı planlıyorum. Burada yetenekli gençlere rehber olmak ve Kırgız müziğinin gelişmesine katkıda bulunmak istiyorum.

"Manas Üniversitesi'nde öğrenci olmayı çok isterdim"

Tüm samimiyetimle belirtmek isterim ki Manas Üniversitesi'nde öğrenci olmayı çok isterdim. Bunun en önemli sebebi de şehirde başka bir örneği olmayan geniş ve güvenli bir kampüse sahip olması. Manas'ın kampüsünü gördükçe insanın orada öğrenci olası geliyor. Bir başka sebebi de Manas'ta okuyan öğrencilerin diplomalarını hak ederek almaları. Bu anlamda Manas Üniversitesi adaletli bir eğitim sistemi ile Kırgızistan'da örnek bir üniversite. Mezun olan öğrencileri de bunun ayrıcalığını her yerde yaşıyorlar bence. Belki ben de bir gün Manaslı olurum. Kim bilir? Daha gencim nasıl olsa.

Ayrıca Manas Gazetesi aracılığıyla tüm Manas Üniversitesi öğrencilerine başarılar diliyorum. Her zaman ileri bakıp çalışmaya, bir ışık gibi etraflarını aydınlatmaya devam etsinler. Hepsiyle gurur duyuyoruz.

Mirbek Atabekov, 100'ün üzerinde şarkıya imza attı. Şarkıları Kırgızistan ve Kazakistan'da birçok sanatçı tarafından seslendirildi. Kırgızistan'da ve yurt dışında verdiği konserlerin sayısı ise binin üzerinde. Şarkıları başta gençler olmak üzere, bugün herkesin dilinde.

Saykal Alaybekova

Mirbek Atabekov

"Oğlumun yanında kendimi baba gibi hissetmiyorum. Daha çok, oğlum benim küçük kardeşim gibi."

Bilgeliğin, yaşanmışlığın sembolü KARA KENARLI AK KALPAK

Her milletin kendisini temsil eden, ona özgü simgeleri vardır. Bu simgeler bazen kaleme alınan şiirler, türküler bazen de motif motif dokunan giysilerdir. Kırgız halkının da en önemli simgelerinden biri ulusal giysilerin vazgeçilmez parçası, Kırgız erkeklerinin baş giyimi kalpaktır. Geçmişten bu yana canlılığını koruyan kalpak, halen birçok Kırgız tarafından severek takılıyor. Ancak kalpak ustaları için durum hiç de iç açıcı değil. Günümüzde el işlemesi kalpak üretimin yerini makineler almış durumda. Makine üretiminin kalpağın ruhunu öldürdüğünü iddia eden, sıradışı kalpak ustası Klara Asangulova'yla kendi hikâyesini ve Kırgız kültüründe kalpağın önemini konuştuk.

Canara Kayıpbekova

Ramazan Çalayır

Sentetik malzemeli kalpaklar ilham verdi

Klara Asangulova, Bişkek'te küçük bir atölyede 6 yıldır geleneksel Kırgız kalpakları üretiyor. Onun elinden çıkan kalpaklar sıradan bir kalpak olmaktan öte, el emeği göz nuruyla adeta hayat buluyor. Bunun en önemli sebebi ise onun bu işe olan tutkusunu. Bu tutku, onu diğer kalpak üreticilerinden ayırarak sıra dışı bir hikâyenin kahramanı yapıyor. Tıp fakültesi mezunu olan Asangulova, yıllarca hemşirelik yapmış bir kadındır. Hem bir kadın hem de bir tıpçı olarak bu işe başlama hikâyesini şu sözlerle anlatıyor: “Ben, annem ve ninemin diktiği kıyafetlerle büyüdüm. Onlardan dikiş dikmeyi, keçe yapmayı, şırdak yapmayı öğrendim. Hal böyle olunca, nakışı bildiğim gibi yanlış da bilir oldum. Özellikle, pazarlarda sentetik malzemelerden yapılmış kalpaklar gözüme batmaya başlamadı. Tezgâhlarda kaliteli kalpak yok denecek kadar azdı. Bu durum bana ilham oldu. Para kazanmak için değil, eskiden olduğu gibi, insanların gerçek keçeden yapılmış kalpaklar giymesi için yola çıktım. İlk olarak kardeşim Ayday ile konuştum bu konuyu. Onun da çok ilgisini çekti. İşe Kırgızistan'ın uzak köylerine gidip kalpak modellerini araştırarak başladık. Bu süreçler biraz zor oldu tabi. Ancak zamanla işler yoluna girdi ve yaptığımız iş değer görmeye başladı. Bu da bize güç, cesaret verdi.”

kinesiyile yapsak günde 80-90 tane kalpak dikeriz. Ama o zaman seri üretimle, sıradan başlıklar dikmiş oluruz. Bu işin ruhunu öldürürüz. Kalpağı dikerken pozitif enerjiyle, severek dikmek lazım. Ancak bu şekilde, takan kişiye de enerji veren kalpaklar üretebiliriz.”

Kalpak hediye edilmez

Kırgız kültüründe kalpak sadece bir baş giysisi değildir. Onun ayrı bir önemi, manevi bir değeri vardır. Kırgızlar için kalpak geçmişten bu yana sükûnetin, barışın sembolüdür. Bu nedenle savaş zamanlarında kalpak giymezler. Normal zamanlarda ise ona ayrı bir önem verirler. Örneğin kalpak dışarıda bırakılmaz, evde yüksek yerlere asılır. Ya da kalpağını kaybeden kişiye hoş gözle bakılmaz. “Kalpaktaki her bir parça, yılın dört mevsimini, dört ana yönünü temsil eder. Bazıları ise, kalpağın dünyadaki dört elementin birleşimini simgelediğini söyler. Bu görüşe göre kalpağın her bir parçası bu elementlerin enerjilerini temsil eder. İnanişâ göre; dört parçanın birleştiği yere gökten enerji gelir. Kalpağın bu enerjileri birleştirdiğine ve giyenlerin de bundan yararlandığına inanılır. O enerji insana kuvvet, güç verir. En çok tercih edilen kalpak türlerinden biri önü delik kalpaktır. Bence bunun nedeni, göklerden gelen enerjinin, bereketin kalpağın önündeki de-

lik aracılığıyla kişiye geçmesidir. Erkekler enerjiyi gökten, kadınlar ise yerden alırlar. Bu nedenle kadınların kalpak giymesi doğru değildir. Kültürümüzdeki başka bir inanca göre de erkeğe kalpağını kadın giydirmez; kadın getirir, erkek kendisi giyer. Başka bir önemli nokta da, kalpak hediye edilmez. Geçmişten bugüne atalarımız sevdikleri kişilere at dâhil, birçok şey hediye etmişler; ama kalpak asla. Geleneklerimize göre kalpak başkasına hediye edilmez.”

Farklı yaşlara farklı renk kalpaklar

Kırgızistan'da farklı renklerde kalpaklar görmek mümkün. Ancak herkes istediği renk kalpağı alarak kullanamıyor. Bununla ilgili yazılı bir takım kuralları yok; ancak toplum tarafından kabul görmüş ve benimsenmiş bir takım kuralları söz konusu. Bu kurallara göre takılan kalpağın türü ve rengi takan kişinin yaşı ve sosyal statüsüne göre değişiyor. Bu konuyla ilgili bir anısını gülerek anlatan Asangulova, kalpaktaki kullanılan renkler ve anlamları hakkında da bilgi veriyor.

“Bir gün yaşlı bir bey geldi ve kendisine yeşil kenarlı bir kalpak dikmemi istedi. Ben de yeşil renk size olmaz, siyah dikelim diye renklerin anlamını anlatmaya çalıştım. Çok sinirlendi, “Size mi soracağımı istediğimi giyerim” dedi. Sonra öğrendim ki meğer yeşil renk bir ceket varmış ve kalpağını ona uydurmaya çalışıyormuş. Mecburen diktim tabi. Ancak kalpak rengi böyle seçilmez. Kalpak beyaz keçeden yapılır, kenarlarında da farklı renkler kullanılır. Bu renkler yaşlara göre belirlenir. Her rengin bir anlamı vardır. Kalpaktaki ana renk olan beyaz özgürlüğü temsil eder. Küçük çocuklar yeşil kenarlı kalpaklar giyer. Yeşil tazeliği, yeni yetişmeyi, büyümeyi temsil eder. Bekâr delikanlılar kırmızı kenarlı kalpak giyerler. Kız görme geleneğinin yaşadığı dönemde, köye kız bakmaya gelen delikanlılar buradan tanınmış. Bunu gören yengeler de genç kızları süsleyip hazırlamış. Yaşlılar içinse siyah ipe, siyah kenarlı kalpaklar dikilir. Bu kalpakları giyenler köylerde hürmet edilen, gençlere yol gösteren kişilerdir.” Ancak günümüzde bu kurallara yeteri kadar itibar edilmediğinden dert yanan Asangulova, geleneksel Kırgız kalpaklarında şartlara bağlı olarak bazı değişikliklerin yapıldığını, ancak bunun oldukça hassas bir konu olduğunu belirtiyor. Asangulova, yapılacak her bir değişikliğin büyük bir titizlikle, kalpağın özünü, özgünlüğüne zarar vermeden yapılması gerektiğinin de altını çiziyor.

Kırgız halkının tarihini, kültürünü yansıtan kalpak, günümüzde gerek gelenekselciliğin bir temsili gerekse de kıyafetlerin tamamlayıcı bir aksesuarı olarak tüm renkleriyle yaşatılmaya çalışılıyor. Özellikle geleneksel kültürün önemli bir parçası olarak gelecek kuşaklara aktarılmaya çalışılıyor. Bu amaçla, Kültür Bakanlığı 5 Mart'ı “Ak Kalpak Günü” olarak ilan etti. Bu gün çerçevesinde ülkede çeşitli etkinlikler düzenleniyor. 2016 yılında düzenlenen etkinliklerde, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğrenci Konseyi tarafından 3 metre yüksekliğindeki dünyanın en büyük kalpağı yaptırıldı.

Doğal keçeden yapılmayan kalpak, kalpak olmaz

Oldukça zahmetli olan kalpak dikimini canla başla yapıyor Klara Usta. O diktiği her bir kalpakla, geleneklerini korumak adına, elinden geleni yaptığını düşünüyor. Yüzyıllar boyu doğal keçeden üretilen kalpak, günümüzde farklı farklı kumaşlardan da üretiliyor. Ancak Asangulova, bu değişime direnenlerden biri. Ona göre doğal keçeden yapılmayan kalpak, kalpak sayılmıyor. Gerçek bir Kırgız kalpağının üretim sürecini Asangulova şöyle anlatıyor: “Öncelikle doğal keçeler özel kılıplara göre kesiliyor. Kesilen dört keçe parçasıyla dikiş başlıyoruz. Parçaların birleştiği yeri çapraz olarak dikerek başlık şeklini veriyoruz. Dikim işlemi bittikten sonra nakış işlemeye başlıyoruz. Kalpaktaki her nakışın bir anlamı var. Örneğin ‘sancıra’ gökyüzü ile yeryüzünün birleştiğini, ‘göçebe’ dünyadaki göçebeleri, ‘gelişme’ hayat ağacını temsil ediyor. Nakış işleminden sonra da kenarlarını kadife kumaşla çevirip, püskülünü yerleştiriyoruz. Bu işlemlerin büyük bölümü elde yapılıyor. Bunun için atölyede 5 kızımız çalışıyor ve günde 5-6 kalpak dikeyoruz. Bu işi pazarda satılanlar gibi dikiş ma-

Kırgızlara ait maniler:

“Atam Manas, Ak Kalpaklı Kırgız, milliyetim Kırgız”

Danışacak Birini Bulamazsan Kalpağına Danış!

Korkuyorsan Kalpağımı Giy!

“

Manas Destanı'na göre Çin hükümdarı Esen Han, Manas'ın olağanüstü hareketlerini duyar.

Bunun üzerine kulağına gelen bilgilerin doğru olup olmadığını teyit etmek için bir kervan gönderir. Kervan geldiğinde, 11 yaşında olan Manas'ın arkadaşlarıyla Ordo oynadığını görür ve destanda nasıl oynadığı anlatılır.

2 Bin Yıllık Savaş ve Strateji Oyunu

ORDO

Ordo, Kırgızların yaşam tarzının ve kültürünün bir uzantısı olarak geçmişten bugüne uzanan en eski savaş ve strateji oyunudur. 'aşık oyunu' ya da 'aşık atmaca' olarak da bilinen oyun, yere çizilen 14 metre çapındaki bir daire içinde, iki takım halinde ve aşıklarla (koyunun arka ayağındaki 4 yüzlü kemiklerle) oynanan bir oyundur. Kırgızların milli oyunlarından biri olarak kabul edilen oyun, Kırgızistan Cumhuriyeti Ordo Federasyonu'nun çalışmalarıyla, Kırgız milli sporu olarak günümüzde uluslararası arenada kendine yer bulmaya çalışıyor.

Ramazan Çalayır

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Ordo Öğrenci Takımı oyuncularından Kudaybergen Tilekov, 12 yaşından beri Ordo oynuyor. Ülke genelinde yapılan turnuvalarda şampiyonluğu var. Tilekov'a göre Ordo'da başarılı olmanın sırrı düzenli antreman yapmaktan geçiyor. Ayrıca, bireysel değil takım halinde mücadele edildiği için oyun öncesi takımla strateji geliştirmek de oldukça önemli.

Fiziki beceri ve zekâ gerektirir

Göçebe bir yaşam süren Kırgızlar, yaşamları boyunca hem doğaya hem de düşmanlarına karşı savaşmak zorunda kalmışlar. Bu durum onların her daim savaşa hazırlıklı olmalarını gerektirmiş. Bu nedenle onlar da, Ordo gibi, gerçek ve oyunu bir araya getiren farklı çözüm yolları bulmuşlar. Bu oyun aracılığıyla düşmanlarını yenmenin, kendilerini korumanın kurallarını ortaya koymuşlar. Gerçeği oyuna dönüştürerek hem eğlenmişler, hem de yeni stratejiler geliştirmişler. Genç-yaşlı hep birlikte oynadıkları Ordo oyunuyla kendilerini her daim savaşa hazırlamış; savaşta silah kullanma ve strateji geliştirme konusunda uzmanlaşmışlar. Ordo oyununda temel amaç, doğru stratejiler ve güçlü taktikler aracılığıyla ordoyu işgal etmektir. Oyun, düşmanın nasıl yenileceğini öğreten bir savaş haritası sunar. Bu haritayı doğru okuyan ve ustalaşan kişiler oyunu da savaşı da kazanır.

Diğer yandan oyun, beden sağlığı açısından da oldukça faydalıdır. Antrenör Nurseyitov Akim'e göre çok fazla hareket kabiliyeti gerektiren oyun, vücuttaki 300'e yakın kas ve eklem çalışmasını sağlar. Ayrıca kan damarları ve kalp sağlığı için de oldukça faydalıdır.

Ordo'yu tanıtmak ve yaygınlaştırmak istiyoruz

Günümüzde Ordo oyununun bir spor dalı olarak gelişmesi ve Kırgızistan dışında da tanıtılması amacıyla çalışmalar yapılıyor. Ordo Federasyonu tarafından her sene ülke genelinde Ordo turnuvaları düzenleniyor. Bu turnuvalar sırasında farklı şehirlerden gelen sporcular arasından en iyileri seçilerek Ordo Milli Takımı oluşturuluyor. İlk milli takım, 1. Dünya Göçebe Oyunları öncesinde, 2014 yılında, oluşturulmuş. Ordo'nun gençlere tanıtılması ve sevdirmesi amacıyla yapılan çalışmaları değerlendiren Milli Takım Teknik Direktörü Canıbek Aytaliev:

“Ortaokul düzeyinden başlayarak spor akademilerine kadar her seviyede yarışmalar düzenliyoruz. Bişkeke'de bazı okullarda özel Ordo dersleri veriliyor. Beden Eğitimi Akademisi'nde de Ordo bölümü açıldı. Bu sporu tanıtmak, sevdirmek ve daha profesyonel olarak dünyada yaygınlaştırmak için çalışıyoruz.” dedi. Aytaliev ayrıca, her yıl Milli Oyunları Geliştirme Birimi tarafından “Altın Tom-poy” yarışmasının düzenlendiğini, bu yarışmaya Kırgızistan'ın yanı sıra Tacikistan, Kazakistan ve Rusya'dan da takımların katıldığını belirterek “Ordo'yu geliştirmek için sadece biz Kırgızların oynaması yeterli değil, diğer ülkelere öğretmek onların da oynamasını sağlamalıyız. Örneğin, 2. Dünya Göçebe Oyunları'na ABD katıldı. Biz onlara 2 ay Ordo oyununu öğrettik. Bu ve buna benzer örnekler küçük gibi gözüküyor olabilir. Ancak Ordo'nun tanıtım ve yaygınlaşması noktasında oldukça önemli adımlar.” dedi.

Oyun, insanın beden ve zihin kabiliyetlerini geliştiren bir etkinlik olarak; öğrenme, sosyalleşme, eğlence ve dinlence aracı olarak geçmişten günümüze toplumların gündelik hayatları içinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Oyun ortaya çıktığı toplumların kültürel özelliklerinin bir uzantısıdır. Toplumların nerede nasıl yaşadıkları, gündelik hayatlarını nasıl kurguladıkları, kimlerle ya da nelerle nasıl bir mücadele verdikleri çoğu zaman oyunlar üzerinden temsil edilir. Bu nedenle her oyun toplumların, geçmişten günümüze uzanan, tarihi bir yolculuğudur aslında. Bu yolcularından birini, Kırgızların milli oyunu olarak kabul edilen Ordo üzerinden yapmak mümkündür. Ordo, Kırgız kaynaklarına göre tarihi 2 bin yıl öncesine dayanan bir savaş ve strateji oyunudur. Yapılan mezar kazılarında Ordo oyunun temeli olan aşıkların bulunması bu oyunun geçmişte de toplum hayatında oldukça önemli olduğunun bir göstergesidir. Kırgızların geçmişte yaşadığı göçler, savaşlar ve mücadeleler bu oyunun ortaya çıkmasında ve yaygınlaşmasında oldukça önemli olmuştur. Ordo'ya verilen önem, Kırgız edebiyatının en önemli eserlerinden Manas Destanı'nda da kendini göstermektedir.

Ordo'nun kelime anlamı

Ordo kelimesinin Kırgızca'daki temel anlamı hanın karargâhı demektir. Bunun dışında kelime, Ordo oyununu ve bu oyun için yere çizilen 14 metre çapındaki daireyi de karşılar. Diğer yandan, kelimenin köken itibarıyla orta kelimesinden geldiği, ses değişimiyle ordoya dönüştüğü de söylenir. Bu anlamıyla kelime evin, köyün ya da herhangi bir yerin tam ortası anlamına gelir.

Ordo nasıl oynanır?

Eskiden ülkenin farklı bölgelerinde farklı kurallarla oynanan oyun, 2004 yılında Ordo Federasyonu'nun kurulmasıyla herkes tarafından kabul edilen yeni kurallar sistemine göre oynanmaya başlar. Bu kurallara göre, oyun için öncelikle 14 metre çapında bir daire çizilir. Dairenin ortasına her bir oyuncu için 5 tane aşık ya da çükö adı verilen kemiklerden konulur. En ortaya ise han ya da kan adı verilen, kırmızıya boyanmış, boynuz ya da kemikten yapılmış daire şeklindeki alet yerleştirilir. Dairenin dışında kalan oyuncular, ellerindeki farklı renklere boyanmış tompoylarla (ineğin aşık kemiği) aşıklara vurmaya çalışır. Oyun, aşıklar ve han daire dışına çıkarılana kadar devam eder. Bu genellikle 2 saat kadar bir sürede gerçekleşir. Oyun esnasında hangi takım dairenin dışına daha fazla aşık çıkarırsa oyunu o takım kazanmış olur. Oyun esnasında aşıklara vurmak için farklı atma yöntemleri kullanılır. Bu yöntemler Kırgızca'da «ura atuu», «top buzuu», «kınay atuu», «kadamak kadoo», «toorumay» ve «çalmay» gibi isimlerle adlandırılır. Bu yöntemler dışında yapılan atışlar geçersiz sayılarak takıma ceza olarak yazılır. Ülkede sadece erkeklerin oynadığı oyuna, 12-13 yaşlarında başlanır.

KIRGIZ MÜZİĞİNİN ULUSAL EZGİSİ:

Maş Botoy, Kırgızların köklü tarihini, kaderini ve iç dünyasını dillendiren; geçmişten bugüne özgünlüğünü koruyan Kırgızlara ait en eski ulusal halk ezgisidir. Her tınısıyla dinleyiciyi coşturur, heyecanlandırır. Ulusal çalgıları komuzu eline alan her Kırgız'ın aklına gelen ilk ezgidir Maş Botoy. Öyle ki Maş Botoy bilmeyen komuz çaldı sayılmaz halk arasında. Hem çalana hem de dinleyenlere verdiği eşsiz hazla Kırgız müziğinin olmazsa olmazıdır Maş Botoy.

Canara Kadenova

Maş Botoy'un isim serüveni

Kırgızların ulusal ezgisi, Kırgız müziğinin olmazsa olması Maş Botoy'un ismi Kırgızca 'maş: çabuk, hızlı' ve 'botoy: genç, küçük çocuk' kelimelerinin bir araya gelmesiyle ortaya çıkmıştır. Kırgız Müzikolog Kamçibek Düyşaliev ise "Kırgız Halk Müziği" adlı kitabında konuya ilginç bir yaklaşım getirir. Düyşaliev'e göre burada geçen 'botoy' kelimesi devenin yavrusu anlamında kullanılmaktadır. Düyşaliev, bu kelimenin devenin yavrusuna en düşkün hayvan olması nedeniyle özellikle seçildiğini ileri sürer. Çünkü söylenen odur ki, deve yavrusu öldüğünde günlerce gözyaşları içinde acılı sesler çıkararak ağlar. Düyşaliev'e göre bu sesler, Maş Botoy ezgisinin ortaya çıkmasını sağlayan seslerdir. Ünlü etnik halk topluluğu Kambarkan'ın orkestra şefi Rıspek Jumakulov ise "botoy" ve "botom" kelimelerini eşleştirerek Maş Botoy'u küçük çocuğun koşması ve neşesiyle bağdaştırır. Bu kelimelerin rast gele bir araya gelmediğini ezgiyi dinlerken hemen anlarsınız. Maş Botoy, hızla koşan bir çocuk gibi, oldukça coşkulu başlar ve giderek temposu daha da yükselir.

Özüne sadık kalınarak yapılan aranjeler

Atay Ogonbayev tarafından bestelenen Maş Botoy ezgisi ilk olarak bayramlarda, düğünlerde insanları eğlendirmek ve komuzcuların el maharetlerini göstermek için çalınıyordu. Daha sonra, Kırgız Filarmoni Orkestrası'nın kurulması ve repertuarına Maş Botoy'u eklemesi ezginin bilinirliğini arttırdı. Ardından ünlü Kırgız besteci Feferman ezgiyi yeniden düzenlerken besteci Asankan Cumakmatov ezgiye müzikal çeşitlilik kazandırarak finaline "oppa" sözcüğünü ekledi. Yapılan bu aranjmanlar sonunda şimdi dinlediğimiz Maş Botoy ortaya çıktı.

Kırgızların vazgeçilmez tutkusu atın temsilidir Maş Botoy

Toplumların hayatı yaşayış biçimleri kültürlerine, sanatlarına yansır. Geçmişte göçebe bir yaşam süren Kırgızlar için at, hem gündelik hayatlarının hem de bu hayat içinde ürettikleri kültürlerinin en önemli nesnesi olmuştur. Onların ata olan tutkuları sanatlarına da

yansımıştır. Bu yansımanın en göze çarpan örneklerinden biridir Maş Botoy. Ezginin melodileri giderek artan, hızlanan bir tempoyla çalar. Dinlerken kendini bir atın sırtında uçsuz bucaksız yaylalarda, dağlarda dörtnala dolaşırken bulursunuz. Ayrıca Maş Botoy çalan birini gördüğünüzde şaşırabilirsiniz de. Maş Botoy çalan komuzcular, ellerini her yöne çevirerek farklı hareketler yapar. Bu kıvrak ve hızlı el hareketleri atın üzerinde yapılan hareketlerin bir yansımasıdır aslında. Ezgiyi çalan komuzcular, yaptıkları bu hareketlerle Maş Botoy adının hakkını vermiş olurlar.

Maş Botoy'un babası: Atay Ogonbayev

Maş Botoy ezgisinin ünlü bestekarı Atay Ogonbayev, Kırgız müziğinin duayenlerinden, en iyi komuz ustalarındandır. Ogonbayev, daha 6 yaşındayken anne ve babasını kaybetti. Ancak bu durum bile onun müziğe olan ilgisini azaltmadı. Ogonbayev'in müzik yeteneğinin keşfedilmesi hayatının akışını değiştirdi; Ogonbayev müzik eğitimi almak için köyden şehre taşındı. Gençlik yıllarını hayatının anlamı olan müziğe ve komuza adanmış büyük usta, sadece 49 yıl yaşadığı kısacık hayatında sayısız besteye ve başarıya imza atarak Kırgız müziğinde unutulmaz bir yer edindi.

Maş Botoy çalan kemiksiz eller

Atay Ogonbayev, müzik hayatının en başarılı dönemlerini yaşadığı 1939'da Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği tarafından düzenlenen 10 günlük sanat etkinliğine davet edildi. Bu etkinlikle ilk kez uluslararası arenada kendini tanıtmaya fırsatı yakalayan Kırgız ulusal müziği, komuz ve Maş Botoy'la tüm dikkatleri üzerine çekmeyi başardı. Dönemin Sovyetler Birliği Başkanı IV. Stalin 'O kadar kıvrak hareketlerle çalıyordunuz ki, bir an ellerinizin kemiksiz olduğunu düşündüm' sözleriyle Ogonbayev'in yeteneği karşısındaki hayranlığını dile getirdi. Sonrasında da Atay Ogonbayev, kırmızı şeref madalyası, üç kutu gümüş kaşık ve 50 bin som'un yanı sıra ömür boyu maaş bağlanarak ödüllendirildi. Ayrıca kenisine, Kırgız müziğine sağladığı katkılardan ve başarılı temsilinden dolayı SSCB'nin halk şairi unvanı verildi.

MAŞ BOTOY

Maş Botoy uluslararası arenada

Kırgızistan'ın Isık Göl bölgesinde, 2016 yılında düzenlenen II. Dünya Göçebe Oyunları organizasyonunun açılış törenine Maş Botoy damga vurdu. Törenin bin komuzcunun hep birlikte Maş Botoy çalması katılımcıların büyük beğenisini kazandı. Bu görkemli şölen, uluslararası medya kuruluşları tarafından da ilgiyle takip edildi. Törene katılan gazeteci Sultan Cumagulov, "Neredeyse milli marşımız haline gelen Maş Botoy, Kırgız kimliğinin bir parçası olarak uluslararası alanda bizi başarıyla temsil etti. Halkımızın başından geçen serüvenleri tüm duygularıyla aktarmayı başaran Maş Botoy, gönüllere dokunarak onu dinleyen herkesi kendine hayran bıraktı." dedi.

Geçmişte sadece komuzla çalınan Maş Botoy, bugünlerde piano, keman gibi çeşitli enstrümanlarla da çalınabiliyor. Kırgız-Amerika Fonu kurucusu ve başkanı, ünlü piyanist Azamat Sıdkov, 2016 yılında New York'ta Maş Botoy'u piyona ile çalarak büyük beğeni topladı. Aynı yıl, Türk dünyasının UNESCO'su olarak kabul edilen TÜRKSOY, New York Birleşmiş Milletler Sahnesi'nde bir konser düzenledi. Bu konserde "Akak" ve "Kambarkan" grupları tarafından çalınan Maş Botoy, izleyicilerin büyük beğenisini toplayarak ayakta alkışlamalarını sağladı. Konserde bulunan Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Osmonakun İbrayimov, o anki duygularını şu sözlerle anlattı. "Orada Maş Botoy'u dinlerken gözyaşlarıma engel olamadım. Atay Ogonbayev'in dahiyane ezgisi çalarken dünyanın farklı yerlerinden gelen dinleyiciler adeta büyülenmişlerdi. Maş Botoy'un onları nasıl heyecanlandığına bizzat şahit oldum. Maş Botoy ve onu Kırgız müziğine kazandırdığı için Atay Ogonbayev ile bir kez daha gurur duydum."

Gün geçtikçe ünü daha da yayılan bu içli ezgi, kim bilir daha kaç dinleyeni büyüleyecek, kaç kişiye ilham verecek. Dinleyenlerin unutamadığı, her tınısında başka bir duyguyu yaşadığı Maş Botoy'u yoksa siz hala dinlemediniz mi?

Haydi Spora

Kübra Erbayrakçı
Kübra Erbayrakçı

Baharın gelmesiyle birlikte doğada yeni bir uyanış başlıyor. Havaaların ısınması, güneşin kendini daha çok göstermesi bedenlerimizin de bu duruma ayak uydurmasını gerektiriyor. Kışın durağanlığından baharın sıcak ve hareketli günlerine sağlıklı bir şekilde geçmek isteyenleri Manas Üniversitesi Sağlık ve Yaşam Merkezi, hafta içi ve hafta sonu spor seanslarına davet ediyor.

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü tarafından hazırlanan spor seansları, katılımcıların hem sağlıklı yaşamaları hem de sağlıklı kilo vermelerini amaçlıyor. Hafta içi ve hafta sonu olarak düzenlenen spor seansları üniversite öğrencileri ve personeli tarafından büyük ilgi görüyor. Seanslar beden eğitimi öğretmenliğinde okuyan öğrenciler tarafından yürütülüyor. Öğrencilere mesleki olarak pratik yapma ve deneyim kazanma imkânı sunan seanslar, katılımcıların da alanında uzman kişiler tarafından doğru yönlendirilmelerini sağlıyor. Öğrenciler, katılımcılarla bire bir ilgilenerek hangi amaçla geldikleri ve amaçlarına daha kolay ve daha sağlıklı yoldan nasıl ulaşabilecekleri konusunda bilgiler veriyor.

Farklı amaçlara farklı araçlar

Spor seanslarında katılımcılar koşu bandı, kondisyon bisikleti gibi farklı spor aletleriyle çalışma imkânı bulmalarının yanı sıra pilates gibi farklı program içeriklerine de katılabiliyorlar. Ancak hangi aletle, hangi sırada ya da hangi program içeriğine dâhil olunması gerektiği seanslara katılma amacına göre değişiyor. Fitness eğitmeni olarak çalışan Muhammet Sunar, kullanılacak alet seçimlerinin ve bu aletlerde geçirilecek zamanın kişiden kişiye farklılık gösterdiğine dikkat çekerek, "Örneğin yürüme bandı için 20-30 dakikalık bir süre yeterliyken egzersiz hareketleri için 15 dakika idealdir. Ya da, adale çalışmak isteyenlerin sadece bu amaca hizmet eden spor aletlerinde 10 defadan 2 set çalışmaları yeterli oluyor." dedi.

Sağlıklı kilo vermenin yolu: Pilates

Sağlıklı kilo vermenin ve ideal kiloyu korumanın yolu düzenli spor yapmaktan geçiyor. Sağlık ve Yaşam Merkezi'nde haftada üç defa düzenli olarak spor seanslarına katılmak bu nedenle büyük önem taşıyor. Spor seanslarında koşu bandı ve kondisyon bisikleti gibi spor aletlerinin yanı sıra pilates gibi programlar da daha fazla kalori yakılmasını sağladığı için oldukça ilgi görüyor. Daha çok kadınlara hitap eden pilates programı, özellikle karın ve sırt bölgelerini eşit oranda güçlendirerek vücudun üst kısmında sağlam bir iskelet oluşmasını sağlıyor. Sağlık ve Yaşam Merkezi Fitness Eğitmeni Saltanat Janıbek Kızı; "Her insanın bünyesi ve metabolizması farklı olduğu için pilates egzersizlerinde gösterdiği reaksiyonda farklı olacaktır. Ancak genelde, başlangıç seviyesi için 440 olan kalori yakımı ilerleyen seanslar da artış gösteriyor. Örneğin orta düzeyde 2 saatlik pilates yapan kişinin yakmış olduğu kalori miktarı 768'e çıkıyor. Bu nedenle programa katılanlar 3 derste farkı hissederken, 20 derste ise tamamen istedikleri vücuda sahip olabiliyor." dedi.

Uzmanlar eşliğinde bilinçli bir şekilde yapılan spor ve egzersizlerle daha sağlıklı zayıflamak ve sağlam vücuda sahip olmak mümkün. Üstelik bunun için çok uzaklara gitmeye de gerek yok. Manas Üniversitesi Sağlık ve Yaşam Merkezi alanında uzman eğitmenleri ve donanımlı spor salonlarıyla sporseverleri bekliyor.

'Meydan okuma'
Zaman zaman -40'ı bulan kışıyla ünlü Narın'da aç kalan kurt hayatta kalmak için at sürüşüne meydan okuyor.

Begin Coldubay kızı

'Dördüncü kuşak komuzcu'
Komuz ustası Emilbek Şarşenbaev dedesinden ve babasından devraldığı geleneği oğluna öğretiyor.

Kasım Doğuş Kılıç

'Babuška'
Zamanın ve yoksulluğun bükteği belyeyle hayatta kalmaya çabalamak.

Salamat İmanov

'Arkadaşlar'

Çağatay Çağan Yılmaz

